

سالک:

علائم بیماری:

راه پیشگیری:

بیماری سالک یکی از مهمترین بیماریهای قابل انتقال به وسیله حشرات می باشد. این بیماری در اغلب نقاط جهان وجود دارد. در کشورما نیز در برخی از استانها از جمله فارس، خراسان رضوی، خوزستان، اصفهان، ایلام، گلستان، کرمان و سمنان شیوع بیشتری دارد. عامل آن یک انگل تک سلولی به نام لیشمانیا میباشد که از طریق **نیش پشه خاکی** به **انسان منتقل** می شود.

پشه خاکی هنگام خونخواری انگل را از انسان و سایر پستانداران آلوده ویا زخم سالک برمی دارد. انگل در بدن پشه رشد و نمو می کند و در خونخواری های بعدی پشه از طریق بزاق آن به بدن انسانهای سالم منتقل می شوند و منجر به بیماری سالک می شود.

سالک اغلب به شکل زخم دیده می شود. شایع ترین محل ضایعات سالک نواحی باز بدن به ویژه صورت و نواحی در دسترس پشه خاکی است.

چند هفته تا چند ماه پس از نیش پشه (**حد اقل ۱ تا ۴ هفته**) ضایعه ای به شکل یک برآمدگی کوچک سفت قرمز در محل گزش پشه ظاهر می گردد. این برآمدگی اغلب بدون درد و خارش است که به تدریج بزرگ و سطح آن برجسته شده و پس از **۲ هفته** د لمه مرکزی بر روی آن تشکیل میشود. این د لمه ممکن است باقی بماند و یا این که افتاده و زخم آشکاری را تشکیل دهد. حاشیه زخم برجسته و سفت بوده و قطر آن به **۳ تا ۶** سانتی متر خواهد رسید.

بهبود ضایعه به طور معمول **۲ تا ۶** ماه به طول می انجامد و در نهایت، جای زخم به صورت یک جوشگاه (جای زخم) فرورفته درمی آید و تا پایان عمر فرد باقی می ماند که به زیبایی فرد لطمه می زند.

پشه خاکی بسیار کوچک (حدود ۳-۲ میلی متر) می باشد. به رنگ زرد رنگ پریده و گاهی اوقات قهوه ای روشن دیده می شوند. می کنند و در هنگام غروب و اوایل شب شروع به فعالیت خونخواری و تغذیه می نمایند.

نصب توری روی درب و پنجره ها:

بسیار اهمیت دارد در مناطق آلوده با توجه به اندازه کوچک پشه خاکی ، از توری های ریز بر روی درب و پنجره ها استفاده نمایید .

خوابیدن در پشه بند به ویژه پشه بندهای بهداشتی:

از غروب آفتاب تا طلوع آفتاب برای خوابیدن از پشه بند سالم استفاده نمایید. البته به دلیل کم شدن خاصیت پشه بندهای بهداشتی (آغشته به سم) در زیر نور آفتاب ، آنها را در معرض نور خورشید قرار ندهید.

استفاده از حشره کش:

اگر داخل پشه بند نمی خوابید، قبل از خواب در فضای بسته از حشره کش معمولی استفاده نمایید.

توجه:

شروع فعالیت پشه خاکی از ساعات اولیه شب تا طلوع آفتاب است.

بهترین راه پیشگیری از بیماری سالک دوری

از گزش پشه خاکی است.

توجه: یک بار ابتلای به بیماری سالک منجر به

ایمنی دائمی شخص نمی شود .

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت بهداشت - معاونت اجتماعی

مرکز بهداشت جنوب تهران

سالک

تهیه و تنظیم: فرحناز فدایی

واحد پیشگیری و مبارزه با بیماریها

گروه هدف: عموم مردم

در صورت ابتلا به بیماری سالک

به نکات زیر توجه نمایید:

- ✓ جهت دریافت اطلاعات صحیح برای انجام آزمایشات تشخیصی، دریافت داروی مخصوص سالک و انجام مراحل درمان؛ به مراکز یا پایگاههای سلامت جامعه محل سکونت خود مراجعه نمایید تا شما را راهنمایی کنند.
- ✓ تا پایان درمان با پزشک و مراقبین سلامت همکاری نمایید.
- ✓ محل ضایعه را یک الی دوبار در روز با آب تمیز و صابون شستشو داده و سپس با یک محلول ضد عفونی کننده مانند بتادین آن را ضد عفونی کنید تا از عفونت زخم پیشگیری شود.
- ✓ با توجه به وجود پشه خاکی (ناقل سالک) در تمام نقاط کشور، روی زخمها را با گاز استریل بپوشانید تا بیماری توسط این پشه به سایرین منتقل نشود.
- ✓ بیماری را در مراحل اولیه درمان کنید تا از ایجاد جوشگاه (جای زخم) عمیق در ناحیه پیشگیری شود.

واحد بیماریهای مرکز بهداشت جنوب تهران:

۶۶۴۸۰۱۳۴ (شبهانه روزی) - ۶۶۴۷۵۵۵۲

فکس: ۶۶۹۷۸۱۳۲

مرکز درمان سالک مرکز بهداشت جنوب تهران:

خ قزوین - دوراهی قپان - خ عبیدزاکانی - جنب کانون

میثم - مرکز سلامت میثم

تلفن: ۵۵۷۳۲۹۹۱ - ۵۵۷۳۲۸۲۰ - ۵۵۷۰۷۳۳۳

پوشیدن لباس مناسب هنگام حضور در فضای باز:

شب ها و در فضای باز از لباسهای آستین بلند، شلوار بلند و جوراب ساق بلند استفاده کنید.

استفاده از پماد و قلم های دافع حشره در هنگام غروب:

شب ها در صورت نیاز به ماندن در فضای باز، به ویژه در مناطق آلوده به سالک، می توانید پمادها و قلم های مخصوص دفع حشرات را از داروخانه تهیه کنید و روی قسمت های باز بدن مانند دست ها و صورت بمالید.

این مواد را میتوانید از داروخانه ها تهیه نمایید.

رعایت بهداشت محیط منزل و اطراف آن:

از ریختن زباله و باقیمانده مواد غذایی، نگه داشتن فضولات حیوانی و نخاله های ساختمانی در اطراف محل سکونت خود اجتناب نمایید تا مانع تجمع و تکثیر پشه خاکی و جلوگیری از گزش و ابتلاء در خود و اطرافیان شوید.

هشدار:

در صورت مشاهده زخمی در نقاط باز بدن که بیشتر

از ۴ روز طول کشیده است حتما به پزشک مراجعه

کنید تا از نظر بیماری سالک بررسی شوید.

به دستورات پزشک تا بهبود کامل زخم عمل کنید.

